

*Acten, verhandelt in den particulieren synodo tot
Alcmaer van den dienaeren ende ouderlingen deses
Noordenquartiers, den 2 Octobris begonnen anno
1581 ¹⁾.*

ART. 1. In den yersten zoo is nae aenroepinge Godes names doer gemeene kuerstemmen JOANNES DAMIUS, dienaer tot Haerlem, tot een praesidem, PETRUS CORNELI, tot Alcmaer dienaer, tot een assessorem ende BARTHOLDUS WILHELMI, dienaer tot Hoorn, tot een scriba vercoren.

ART. 2. Syn vercoren om te predicken in der gemeeynte EVERARDUS JOANNIS opten Woensdaege ²⁾ ende CORNELIUS JOANNIS opten Donderdaege tsavons.

ART. 3. Hiernae zyn begonnen te lesen de acta synodalia in den synodo nationali, tot Middelborch gehouden, besloten.

Art. 4. Soevele belanct ende aengaet den 34 ³⁾ artyckel des nationalis synodi van den forme ende wyse om voertsae den particulieren synoden in desen onsen quartiere te houden, is goet bevonden om alle quade consequentie te myden voertaen tselvede, gelyck het luydt, naer te coemen.

ART. 5. Is gelesen een brieff, aen den synodum gesonden van HELMICHIO, dienaer des woerts, vuyt naeme der dienaeren des classis ⁴⁾ van het Sticht van Utrecht belangende die excommunicatie, eertyts aen eenen

---

¹⁾ Deze geheele acte ontbr. in C. ²⁾ »Woensdaege” G heeft »Dingsdagh”.
³⁾ »34” G heeft »24”. ⁴⁾ »des classis” ontbr. in A.

WILLEM GIELISSEN geschiet, ende geresolveert, dat men om zeker oyr-saecken zyne saecke yerst affhandelen zal.

ART. 6. Verschynt WILLEM JELISSZ ende geeft den broederen aen eersterlyck, hoe dat hy vier jaer lanck van de gemeynte afgesloten is geweest ende hierentusschen hem eerlyck ende wel gedragen heeft, alst blyct by versheyden attestatien, die begeerden ¹⁾ te vertoonen. Ten tweeden dat het classis van Utrecht hem opgeleydt hadde ²⁾ metten synodo wederom te versoenen. Ten derden biddet hy, dat zy hem willen vergeven, waerinne hy misdaen ende gesondicht heft, toonende zekere attestatie van boete ende leedtwesen. Ten vierden ende ten laesten begerde hy, dat het synodus hem wilden eenich bescheet geven, dat hy zoude moegen vertoonen dengenen, daervan hy affgesonden was.

ART. 7. Is geresolveert van den synodo, dat WILLEM JELISSEN voersz. voer een broeder zal opgenomen wordden ende dat op dese conditie, naemelyck dat men hem afvragen zoude, overmits hy nyet alleen als een gemeyn lidtmaet maer veel meer ³⁾ als een schuermaecker der gemeynte geexcommuniqueert is geweest, oft hy doer dese zynen versoecke wederom begeert opgenomen te worden alleen voer een gemeen lidtmaet ofte oyck voer een dienaer des woorts gehouden ende aengesien te wesen.

ART. 8. Gheeft WILLEM JELISSZ voer antwoert, dat hy als een gemeen broeder ⁴⁾ begeert opgenomen te wordden. Ende zoo die Geest Godes hem ten eenigen tyden met eenige gaven verlichtet, dat hy die wel begeert mede te deelen, zooverre hy ordentlyck van het classe daertoe gevordert ⁵⁾ worde, welcke hy begeerde, dat het synodus doer briefven zoude willen aen het classis van Utrecht ende Amersfoert overscryven.

ART. 9. Is hierbenevens hem gevraecht, eerstelyck oft hy oyck gevoelt ende bekent, dat om genochsaeme ende rechtveerdige oyr-saecken geexcommuniqueert sy geweest, daernae oft hy nyet bekende onrecht gedaen te hebben, dat hy hem gevordert heeft zoo onordentlycken tot noch toe in den dienste des woorts voert te gaen, ten derden oft hy hem in alles het oordeel des synody zoude willen onderwerpen ende hem daernae reguleren. Heeft WILLEM JELISSZ in alles den voerscreven synodo verwillicht ende geconsenteert met zyn jaewoerde.

ART. 10. Is gevraecht, op wat forme ende wyse die opneming van

¹⁾ »begeerden” A en G hebben »hy begeerde”. ²⁾ »opgeleydt hadde” ontbr. in G. ³⁾ »veel meer” ontbr. in A. ⁴⁾ »broeder” A heeft »lidtmaedt”. ⁵⁾ »gevordert” A heeft »verordent”.

WILLEM JELISSZ soude geschieden. Is geresolveert, dat voeryerst zyn schultbekenninge zal geschieden alhier te Alcaer voer die gemeynthe. Daernaer zal die schultbekenninge overgesonden worden aen den classe van Utrecht om tot Bomschoten van den predickstoel afgelesen te moegen worden. Ten derden dat hy doer een oprecht ende godsalich wandel zynes levens voertaen zyne boetveerdicheyt zal vuytbreecken laeten. Ten vierden ende lesten, dat hy hem onthouden zal van alle lichtveerdige geselschap ende oyck geenssins hem vorderen ende ¹⁾ eenichssins aen te nemen, dat den dienste des woorts aengaet, voer ende aeler hy wette-lyck van eenige classis der Gereformeerde gemeynthe nae den woerde Goids geexamineert ende ordentlycke totten dienste ²⁾ toegelaeten zy. Alle datzelve des voersz. is myne saecke aengaende aldus onderteeckent by my, WILLEM GILLISSZ HAEGENDOREN. WILLEM JELISSEN *onderteeckeninghe* ³⁾.

ART. 11. Gheven aen die ouderlingen van Texel, hoe dat zy eertyts ⁴⁾ haere beroepinge gedaen hebben op CLAES QUYRYNSSZ, dienaer tot Harinckhuysen, ende alhoewel zy afgeslaegen zyn geweest, begeren nochtans andermael, dat CLAES QUYRYNSZ nae tuygenisse zynder conscientie hem verclaeren zal.

ART. 12. Hierop CLAES QUYRYNSSEN gevraeget synde, geeft voer antwoert, naedemael die gemeente hem nyet en begeert te ontslaen, hy wederomme met liefde totter gemeynthe ontsteken zynde, haer nyet en begeert te verlaeten etc. ⁵⁾. Hierbenevens is oyck den ouderlinck ⁶⁾ afgevraeget, wat zy te seggen hadden ⁷⁾ opt versoek van die van Texel. Gheeft voer antwoerde, dat de gemeynthe haeren dienaer geenssins begeert te missen noch te ontslaen.

ART. 13. Is geresolveert van den synodo, dat CLAES QUYRYNSSZ blyven zal tot Harinckhuysen op dese conditien, namelyck soo syne gemeynthe bynnen een vierendeel jaers in zyne alimentatie nyet en voersiet, dat hy alsdan op zyne vrye voeten zal gestelt zyn om te moegen gaen by advyse des classis, daer hy versocht zal moegen worden.

ART. 14. Verschynt in de synodo een ouderlinck van Campen, voerstellende de groote noot aldaer ende begeerde, dat de gemeynthe mochte van eenen oprechten ende vroemen ⁸⁾ dienaer versocht worden.

---

¹⁾ »ende" A heeft »om". ²⁾ »ordentlycke totten dienste" ontbr. in A. ³⁾ »Willem Jelissen onderteeckeninghe" staat in margine en ontbr. in A. ⁴⁾ »eertyts" G heeft »wettelyk". ⁵⁾ »ete" G heeft »en". ⁶⁾ »ouderlinck" G heeft »ouderlingen". ⁷⁾ »zy — hadden" A heeft »hij — hadde". ⁸⁾ »vroemen" A heeft »getrouwen".

ART. 15. Is voer raetsaem bevonden, dat JAN BARENTSZ vuyt die naeme des synodi by provisie aldaer voer een weecke ofte veertien daegen sal reysen, opdat die gemeynte zyne gaven mach aenhooren ende hy wederomme die gestalte der gemeynte mach onderstaen ende naemaels in zyne classe de saecke (zoo hy beroepen wert) laeten verhandelen naer behooren.

ART. 16. Nae vuytlesinge der acten GASPARI COOLHAES is van den praeside den broederen int gemeen affgevraecht, oft zy nyet en bekennen in allen oprechtelyck ende genoechsaemelyck metten COOLHASIO van den synodo nationali gehandelt te zyne? Is int gemeyn bekend: Jae; ende voer raetsaem bevonden, dat men den particulieren synodo van Zuydhollant aenscryven zal, dat se met aller haeste die acten, tot Middelholland besloten, in druck oepenbaer zullen vuyt laeten gaen, ende voerts metten COOLHASIO te procederen totter excommunicatie nae het besluit des nationalis synodi.

ART. 17. Is hierna van de preside voergesteld, dat alle die dienaers des woerts ende ouderlingen tot bevestinghe der eendrachticheyt de acta synodalia des nationalis synodi behooren te onderteekenen. Twelck voer goet bekend ende oock alzo geschiet is.

Van den particularibus.

ART. 18. Is nae het voerstel des classis van Hoorn die classe van Alcaer opgeleegt voertaen acht te nemen opten eylant van Wieringen nae het inhoud des artyckels provincialis synodi et ¹⁾ Alcaer anno 79 gehouden.

ART. 19. MEYNERT CLAESZ, dienaer tot Spanbroeck, verclaert, hoe dat hy nae tbesluit des synodi particulier tot Enchuysen laestmael gehouden, metter excommunicatien hem ²⁾ opgelecht is om zekere gewichtige oysraecken nyet en can voertgaen, ende dat se derhalven behoort tot Medenblick te geschieden.

ART. 20. Is geresolveert, dat om gewichtige oysraecken, by den broederen overgeleyt, die excommunicatie tot Medenblick sal geschieden ende dat men tselvige aen die gemeynte van Spanbroeck alsdan overscryven zal.

ART. 21. Is voergesteld van den classe van Haerlem, hoe dat se behulp aen den broederen deses synodi begeren, alsdat die dorpen in Ken-

¹⁾ »et" A en G hebben »tot". ²⁾ »hem" A heeft »die hem laestmael".

nemerlant soude moegen van dienaeren besocht worden, die se begeren. Is geresolveert vuyt naeme des synodi hetzelvige doer requeste ende supplicatie ¹⁾ aen den E. ²⁾ heeren Staeten te versoecken.

ART. 22. Is gelesen den brieff van PHILIPPO CORNELI, aen den synodum gescreven om zyne excusatie te verthoonen, waeromme hy noch op den synodum tot Middelborch, noch oyck op den jegenwoerdigen verschenen zy. Die excusation, in zynen brieve verhaelt ende mondelinge breeder van LYDIO den synodo voergesteld, van den broederen des synodi rypelyck overgewegen, hebben eendrachtelyck geresolveert ende besloten, om voertaen te vermyden texempel van quaeder consequentie, dat hy sal tot boete geven een pont groot voer de armen.

ART. 23 ³⁾. Het naestcoemende synodus zal gehouden worden tot Haerlem, ende de kercke van Amsterdam is bestemmet om alle zwaricheyden, die in classibus nyet afgehandelt connen wordden, toe te bescreven

Aldus gedaen ende geeyndicht desen 5 Octobris ende ondergescreven van die voergaende ⁴⁾ alder-eerste dienaeren.